

Till
Socialtjänstnämnden

Utredning om förvaring av vräktas tillhörigheter samt förutsättningarna för att använda lägenheter ur "Bostadssnabben" till jourbostäder

Förslag till beslut

Socialtjänstnämnden godkänner förvaltningens svar på uppdragen

Dag Helin

Vera Josefsson

Sammanfattning

Förvaltningen har fått i uppdrag att dels utreda förvaring av vräktas tillhörigheter och dels undersöka förutsättningarna för att lägenheter som förmedlas via bostadsförmedlingens "Bostadssnabben" skulle kunna erbjudas stadsdelsnämnderna som jourbostäder för bostadslösa barnfamiljer.

Det är Kronofogdemyndigheten (KFM) som ansvarar för tömning av bostaden och lagring av tillhörigheter i samband med avhysningar. Socialtjänsten har inte rätt att på egen hand omhänderta och förvara enskildas egendom och förvaltningens bedömning är att den institutionaliserade förvaringen av avhystas tillhörigheter genom kronofogdemyndighetens försorg fyller sin funktion.

Förvaltningen bedömer att förutsättningarna för att använda lägenheter ur Bostadssnabben till jourbostäder är begränsade. Enligt bostadsförmedlingen har det inte heller framkommit några ytterligare behov av jourlägenheter än de som redan kan erbjudas.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av socialtjänstförvaltningens stab för utredning och projekt. Uppgifter har inhämtats från Kronofogdemyndigheten och Stockholms stads bostadsförmedling.

Bakgrund

Vid socialtjänstnämndens sammanträde 2005-06-14 antogs ärendet ”*Stadens behov av central vräkningsakut*”, § 11, dnr 105-51/2005. I samband därmed gavs förvaltningen i uppdrag att närmare undersöka förutsättningarna för att lägenheter som inte kan förmedlas via bostadsförmedlingens ordinarie kö erbjuds stadsdelsnämnderna som jourbostäder för bostadslösa barnfamiljer. Vidare gavs förvaltningen i uppdrag att utreda förvaring av vräktas tillhörigheter, åtminstone hur värdesaker, minnessaker, och viktiga handlingar ska kunna förvaras i avvaktan på en ny bostad. Båda dessa uppdrag redovisas i detta tjänsteutlåtande.

Förvaltningens synpunkter

Förvaring av vräktas tillhörigheter

Det är Kronofogdemyndigheten (KFM) som har i uppgift att verkställa avhysningar. I uppdraget ingår bland annat att ansvara för tömning av bostaden och lagring av tillhörigheter. I samband med en avhysning har den boende möjlighet att underlätta för sig själv genom att ha kontakt med KFM och genom att medverka på olika sätt. Den boende kan själv flytta ut sina tillhörigheter och lämna in nyckeln till bostaden till hyresvärden. Alternativt kan den boende meddela kronofogden att tillhörigheterna får kastas eller anvisa vart sakerna kan köras.

Om den boende inte medverkar till avflyttning verkställs tömning av bostaden och borttransport av tillhörigheter av KFM med stöd av Utsökningsbalken 6 kap 6 §. Uppgiften utförs i praktiken av en speditör under ledning av en ansvarig förrättningsman från KFM.

Alla tillhörigheter som kan uppfattas som personliga, såsom exempelvis foton, smycken, nycklar, brev och recept, packas i en särskild flyttlåda, sk. VIP-låda. Enligt KFM har det utvecklats en praxis när det gäller särskilt omhändertagande av personliga tillhörigheter, och erfarenheten är att det fungerar tillfredsställande.

Om ägaren inte har meddelat vart sakerna kan köras magasineras tillhörigheterna i tre månader. Om ägaren inte hämtar ut sina tillhörigheter, eller förlänger kontraktet för magasineringen, försäljs eller förstörs tillhörigheterna därefter. Alla kostnader för tömning och magasinering belastar den vräkte.

Ägaren behöver inte hämta ut alla sina tillhörigheter utan har möjlighet att bara hämta ut den sk. VIP-lådan mot en framtagningsavgift som uppgår till ett par hundra kronor beroende på vilket magasineringsföretag som anlitas.

Socialtjänstens roll

Primärt är socialtjänstens målsättning att förebygga att en vräkning över huvud taget kommer till stånd genom olika former av samarbete med bland annat hyresvärdar och genom lämpliga stödinsatser till den enskilde hyresgästen. I vissa fall är dock en avhysning av olika skäl inte möjlig att avstyra, och inför en avhysning får socialtjänsten regelmässigt underrättelse om denna från KFM.

Om hyresgästen inte redan är känd eller har kontakt med socialtjänsten skickas vanligtvis ett brev till hyresgästen med information om vilken hjälp socialtjänsten kan erbjuda. Barnfamiljer är en prioriterad grupp när det gäller mer aktiva uppsökande insatser, liksom äldre och personer med psykiska problem eller missbruk.

En uppgift för socialtjänsten blir att stötta och motivera den enskilde till att vara aktiv och medverka till att underlätta för sig själv genom att exempelvis ta hand om viktiga ägodelar, i stället för att förneka den förestående vräkningen och passivt dra sig undan. En annan uppgift är att tillsammans med den enskilde försöka hitta en framtida lösning av bostadsfrågan.

Om den enskilde drar sig undan kontakt saknar socialtjänsten lagstöd att agera på egen hand när det gäller den enskildes egendom och tillhörigheter. Socialtjänsten har inte rätt att omhänderta och förvara egendomen, det är enligt lagstiftningen kronofogdemyndighetens uppgift. Socialtjänsten har inte heller rätt att hämta ut den sk. VIP-lådan ur magasinet utan den enskildes medverkan eller fullmakt.

Även om socialtjänsten skulle erhålla den enskildes samtycke till att omhänderta och lagra dennes personliga tillhörigheter faller denna uppgift sannolikt utanför ramen för den kommunala kompetensen, det vill säga vad som är kommunens uppgift. Även ett mycket tillfälligt omhändertagande av enskildas egendom medför ett särskilt ansvar och kringgärdas av särskilda regler. Om något skulle förkomma riskerar kommunen exempelvis skadeståndsanspråk.

Förvaltningens bedömning är att den institutionaliserade förvaringen av avhystas tillhörigheter genom kronofogdemyndighetens försorg fyller sin funktion. Socialtjänsten kan efter ansökan av den enskilde lämna ekonomiskt bistånd till kostnaden för förlängd magasinering enligt stadens riktlinjer. Ekonomiskt bistånd kan även beviljas till framtagningsavgiften för VIP-lådan med personliga tillhörigheter.

Förutsättningar för förmedling av lägenheter

De bostäder som förmedlas av Stockholms stads bostadsförmedling till enskilda vid sidan om den ordinarie bostadskön genom den s.k. Bostadssnabben är lägenheter som av olika skäl kräver snabb eller särskild hantering för att bli uthyrda i tid. Personer som står i bostadsförmedlingens kö kan anmäla intresse för lägenheter i Bostadssnabben och det är tidpunkten för intresseanmälan och inte kötiden som avgör turordningen. I så gott som samtliga fall ställer fastighetsägaren särskilda

inkomstkrav för att personer ska komma ifråga för dessa lägenheter. Dessa lägenheter är avsedda för permanent boende.

Under perioden 05-01-01--05-06-15 förmedlades 183 lägenheter i Bostadssnabben, varav 71 (39 %) i länskommunerna. 51 % av lägenheterna hade privat ägare. 40% av samtliga lägenheter innehöll 3 r.o.k. och 21% var nyproduktion.

Av de 112 lägenheter som förmedlades i Stockholms stad var 78 (69%) ägda av kommunala bostadsbolag. 73% av de förmedlade lägenheterna i Stockholm och 34% av lägenheterna belägna i andra kommuner hade en månadshyra som översteg 6000 kr. Hyreskostnader mellan 14 000 och 15 000 kr per månad för 3 r.o.k. förekom i Stockholms stad. Hyreskostnaderna i Stockholms stad är högre än i övriga länet beroende på att den nyproduktion som förmedlats genom Bostadssnabben funnits i Stockholm.

Förutom via bostadssnabben kan även förtur till bostad beviljas vid sidan om den ordinarie bostadskön om särskilda skäl föreligger.

När det gäller försöks-, tränings- och jourlägenheter är det stadsdelsförvaltningarna, socialtjänstförvaltningen och andra vårdgivare som tecknas förstahandskontrakt på lägenheterna. Lägenheterna upplåts därefter till den enskilde. Till skillnad från försökslägenheter, där syftet är att den enskilde efter en provotid om minst ett år kan få överta förstahandskontrakt på lägenheten, kan kontrakten på träningslägenheter endast i undantagsfall och kontakten på jourlägenheter aldrig övertas av den boende. Framförallt jourlägenheterna är tänkta att användas för en kortare tids boende i avvaktan permanent lösning.

Pågående insatser för barnfamiljer

Efter den kartläggning av bostadslösa barnfamiljer och det seminarium som socialtjänstförvaltningen genomförde i april 2005, "*Hur kan vi arbeta för att förebygga vräkningar och motverka hemlöshet?*", har bostadsförmedlingen tagit andra initiativ till lägenhetsförmedling. Tillsammans med Hässelby- Vällingby stadsdelsförvaltning har man under våren gått igenom vilka bostadslösa barnfamiljer som finns aktuella inom socialtjänsten och erbjudit förtur till bostad då sådana skäl funnits. Även jourlägenheter har förmedlats. På så sätt har flertalet familjer lyckats få bostad. Man har för avsikt att fortsätta genomgången med fler stadsdelsförvaltningar under hösten.

Bostadsförmedlingen kan också tänka sig att använda försöks- och träningslägenheter till bostadslösa barnfamiljer, men har ännu inte fått några sådana framställningar från stadsdelsförvaltningarna.

Förvaltningens bedömning är att bostadsförmedlingen och stadsdelsförvaltningarna redan har påbörjat ett strukturerat samarbete för att tillgodose behovet av bostäder till bostadslösa barnfamiljer. Till bostadsförmedlingen har det i dagsläget inte framkommit några ytterligare behov av jourlägenheter än de som redan kan erbjudas. Bostadsförmedlingens erfarenhet är att bostadsbolagen begär att få lämplighetsbedöma lägenheterna innan de förmedlas som försöks-, tränings- eller

jourlägenheter. Likaså har stadsdelsförvaltningarna i regel önskemål om en viss handläggningstid i samband med lägenhetsförmedlingen. I annat fall finns risk för betydande kostnader för tomgångshyror.

Förmedlingen av jour-, tränings- och försökslägenheter bör bl.a. utgå från bostadsbolagens lämplighetsbedömning och stadsdelsförvaltningarnas efterfrågan utifrån lägenhetsstorlek, läge, användningsområde samt bedömning av vilka hyreskostnader som kan accepteras. Förutsättningarna för att använda lägenheter ur just Bostadssnabben till jourbostäder bedöms därmed vara begränsade p.g.a. svårigheterna att matcha utbudet av lägenheter mot stadsdelsförvaltningarnas behov. Antalet lägenheter som kan bli aktuella för ändamålet begränsas också av att de måste vara belägna inom Stockholms stad.

Förvaltningen anser att det är angeläget att staden skaffar sig bättre överblick över behovet av lägenheter för framförallt grupper med psykosociala skäl. Det är därför väsentligt att kommunstyrelsen fattar beslut om att inleda utredning om hur ett datasystem för inventering och hantering av särskilda bostäder kan utvecklas i enlighet med vad som framförs i ärendet "*Planerings- och rapportsystem för särskilt boende i Stockholm*", dnr 105-203/2005, som antogs vid socialtjänstnämndens sammanträde 2005-04-19.